

הערות למסכת יומא

שנדפסו בדפוסים הקודמים

וכדתנן בפ"ב דמכילתין [כה, א] ובפ"ג דתמיד [ל, א], ולענין המעשה היו קרבים אחר הקטרת ואחר האברים שהיו בפייס הג' ובפייס הד' כנודע, הרי דגם המוקדם בפייס אחד מאוחר במעשה אחר דבר שהוא בפייס שלאחריו כמדובר, ולפי דברי הרב ז"ל היה צריך שאלו הג' כהנים יהיו זוכים בדברים אלו בפייס הד' אחר המעלה איברים מן הכבש למזבח, ועיין להתוס' ישנים בפ"ב דמכילתין [כו, ב] אמתני' דתמיד קרב בסד"ה ושנים בידם ב' בזיכי לבונה שדבריהם צריכים ישוב, ומ"מ לא יגהה מהם מזור לדברי הריטב"א ז"ל, וליכא למימר דכשם שהיו מעלים את האיברים בשני פעמים פעם ראשונה לכבש קודם הקטרה ופעם שניה מן הכבש למזבח אחר הקטרה, ה"נ היו מעלין את היין והסלת והחביתין בב' פעמים, דכולהו מיני הקטרה נינהו כמבואר, ובהכי סלקי דברי הרב ז"ל כהוגן, דהכא נמי סולת וחביתין ויין קדמי במעשה ההעלאה לכבש, לקטרת ולאברים שהם בפייסות שלאחריו כמובן, דהא ודאי ליתא דאם איתא להך מילתא א"כ בפייס הד' שהיו מפיסין להעלאה האברים מן הכבש למזבח היה צריך שיפיסו ג"כ מי מעלה הסלת והחביתין והיין למזבח ואנן חזינן כי לא הוזכר שם כי אם מי מעלה איברים מן הכבש למזבח ותו לא, ולומר דבהנך מילי הכהן הראשון שזכה להעלותן לכבש הוא עצמו היה מעלה אותן למזבח הא נמי לאו מילתא היא דמה ראית לחלק ביניהם וכיון דעיקרא דהך מילתא משום ברב עם הדרת מלך היא וכדאמרי' לקמן דף כ"ו [ע"א] מדוע חששו להאי טעמא בהעלאה איברים בלבד ולא בדברים אלו, ואתה תחזה להרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות תמידין דמוכח מדבריו שלא היו מעלין אותם בראשונה לכבש עם האיברים, אלא באחרונה, שהרי בדין ג' כשהזכיר העלאה איברים לכבש לא הזכיר שם דברים אלו כלל, ובדין ה' אחר שכתב העלאה איברים מן הכבש למזבח כתב ז"ל ואח"כ מעלין סולת הנסכים ואחר הסולת מקטיר החביתין ואחר החביתין מעלין את היין לנסוך, הרי מבואר שהסלת והחביתין והיין לא היו מעלין אותם כי אם באחרונה בעת ההקטרה, ואפ"ה היו מפיסין להם בפייס הב' כמדובר, וכעת אני נבוך בזה:

ד"ה אמר אביי ל"ק כו', מדליק שבעתן כאחד: חיים מדבר, דברי הרב נפלאו ממני חדא האי דתלי טעמא במאי דס"ל להאי תנא דצפון ודרום היו עומדין לא אדע שכו"ל מה יושענו זה לענין הפסקה ואם נאמר דמזרח ומערב הוו קיימי איך יחוייב מזה שלא היה מדליק שבעתן כאחד

דף י"ב ע"ב. ד"ה ובשם רבינו הגדול רבו ז"ל כו': חיים מדבר, מן האמור בזה דברים בשרשן אתה תחזה סרו מהר כל התמיהות שתמה הרב בעל פר"ח ז"ל בקונטרס מים חיים בפ"א מהלכות ערב יוה"כ ע"ד הריטב"א ז"ל הללו שהביאם מרן בכ"מ שם בקיצור, ובין תבין כי מעיקרא דבר זה רבי הגדול אמר הוא הרמב"ן ז"ל כנודע ואינו מתורת הרמב"ם, וגם ההיא דהוא לה עבודה באחר דלקמן דף ל"ב מתוקמא שפיר לפום מאי דשוו חובה רבנן דתמידין נמי אינם כשרים אלא בכ"ג מדרבנן, ועיין מ"ש הריטב"א גופיה לקמן בההיא סוגיא, ודו"ק:

דף י"ג ע"א. ד"ה ומודה ר' יוסי כו' בסוף הדיבור: הגהה ישנה לאחד קדוש ז"ל, הא דאמרי' ורבנן נמי הא חיישי לשמא כלומר וכי היכי דחיישי לטומאה אמאי לא חיישי למיתה כרבי יהודה ק"ל דהא טעמא דרבנן מפרש במתני' דא"כ אין לדבר סוף והשתא לא פרכינן אמאי לא אמרי לנפשיהו הכא דהא לקמן פרכינן לה, ונראה דטעמא דמתני' לדבריו דרבי יהודה אמרו ליה וזהו שפרש"י ז"ל בלשון המשנה א"כ דחיישת למיתה ולא כתב אי חיישינן למיתה כנ"ל:

דף י"ד ע"א. ד"ה אבל בתוספות פירשו כו' בסוף הדיבור: הגהה ישנה לאחד קדוש ז"ל, מה שתמצא כתוב בגליון התוס' שיש שבוש בפירוש רש"י ז"ל במה שכתב על מה שאמר הספר וכי האי גוונא מי חיילא עליה אנינות והא מגרשה בהא שבושא כי פרש"י ז"ל וז"ל והא מגרשא דהכי אוקימנא דכי חזי לה דמיתה קדים ועייל לבית הכנסת ומשווי' לה לגיטא דההיא דמתה גיטא למפרע עכ"ל. וזה שבוש כי זה הלשון נאמר לעיל כשתמות רחל השניה שהתקין והספר הקשה כאן ממיתת אשתו ראשונה וההיא לא מבטל גיטא בעיולי לבי כנישתא וכך היה לו לפרש והא מגרשא דהא כל היכא דאמרת דמתה לאה אשתו הראשונה לא תמות רחל דלמיתה דתרתני לא חיישינן כדאיתא לעיל וכל שרחל קיימת היא לאה מגורשת למפרע דהא אמר לה הרי זה גיטך אם לא תמות חברתיך רחל ודוק ומיהו רש"י ז"ל מפרש דהא אמרינן לחדא אמר לה ע"מ שלא תמות חברתיך שאמר כן לרחל וללאה הוא דאמר על מנת שאכנס אני לבית הכנסת:

דף י"ד ע"ב. ד"ה ואם תאמר מ"מ מתניתין גופיה כו': חיים מדבר תימא שהרי מצינו שאף המאוחר בפייס אחר קודם במעשה למה שהוא בפייס שקודם לו, והלא זה הדבר שכבר ידוע שבפייס השני שהיו זוכין בו י"ג כהנים, הג' אחרונים היו זוכים בסלת ובחביתין וביין.